

Абелдинов Р. Б.

ЖАЛПЫ ЗООТЕХНИЯ

Оқу құралы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

Р. Б. Абелдинов

Жалпы зоотехния

Оқу құралы

Қарағанды, 2022

ӘОЖ 636(075.8)

КБЖ 45/46я73

А 14

Торайғыров университетінің Ғылыми кеңесінің шешімімен баспаға
ұсынылды

Пікір сарапшылар:

У. Х. Альмишев – а.-ш. ғылымдарының докторы, Торайғыров университетінің профессоры;

К. Н. Баязитова – а.-ш. ғылымдарының кандидаты, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік-Қазақстан университетінің доценті;

Л. И. Проскурина – ветеринария ғылымдарының докторы, Инновациялық Еуразия университетінің профессоры.

Абелдинов Р. Б. Жалпы зоотехния. Оқу құралы. Қарағанды: «SKY systems» ЖК, 2022. – 126 б.

ISBN 978-601-7187-85-9

Ұсынылып отырған оқу құралында қазіргі кездегі мал шаруашылығының ауылшаруашылық малдарын өсіру, селекциясы, гигиенасы және азықтандыруы сияқты көкейкесті мәселелері толыққанды баяндалған.

Оқу құралы «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша оқитын студенттерге арналған.

ӘОЖ 636(075.8)

КБЖ 45/46я73

ISBN 978-601-7187-85-9

© Абелдинов Р.Б., 2022

© «SKY systems» ЖК, 2022

МАЗМҰНЫ

	Кіріспе.....	3
1	Ауыл шаруашылығы малының шығу тегі мен қолға үйрету орталықтары.....	4
2	Мал тұқымы, тұқымының құрылымы және жіктеуі.....	9
2.1	Мал тұқымы туралы түсінік.....	9
2.2	Мал тұқымының құрылымы.....	9
2.3	Мал тұқымын жіктеу (топтастыру).....	10
3	Ауыл шаруашылығы малының өсу және жетілуі заңдылықтары.....	12
3.1	Онтогенез және филогенез, өсу және даму ұғымдары..	12
3.2	Малдың өсуін зерттеу тәсілдері.....	13
3.3	Малдың өсіп – жетілуінің ортақ заңдылықтары.....	13
3.4	Малдың өсуіне әсер етуші факторлар (күштер).....	15
4	Ауыл шаруашылығы малының дене бітімі, сыртқы пішіні және құрылысы.....	18
4.1	Малдың дене бітімін жіктеу.....	18
4.2	Дене бітімінің қалыптасуына әсер етуші жағдайлар.....	19
4.3	Малдың түр - тұлғасы және сырт- пішіні.....	21
4.4	Малдың ішкі құрылысы (интерьері).....	23
5	Ауыл шаруашылығы малының өнімділігінің түрлері.....	26
6	Мал сұрыптаудың мәні мен түрлері.....	35
6.1	Сұрыптаудың генетикалық негізі.....	38
6.2	Сұрыптау нәтижелілігіне әсер етуші жағдайлар.....	42
6.3	Малды фенотипі бойынша сұрыптау.....	44
6.4	Малды генотипі бойынша сұрыптау.....	48
6.5	Малды сұрыптауға байланысты зоотехниялық ұйымдастыру шаралары.....	53
7	Ауыл шаруашылық малдарын жұп тандау.....	56
8	Мал өсіру әдістері.....	58
8.1	Таза тұқымды мал өсіру.....	58
8.2	Малды будандастыру.....	60
8.3	Малды гибридтеу.....	64
8.4	Гетерозис селекциясы.....	65
9	Мал тұқымын асылдандыру жұмыстарын ұйымдастыру шаралары.....	67
10	Ауылшаруашылық малдарының гигиенасы.....	68
11	Ауылшаруашылық малдарын азықтандыруы.....	91
	Әдебиеттер.....	124

Р. Б. Абелдинов

Жалпы зоотехния

Пішімі 60x80/16. Қағазы офсеттік.
Баспа табағы 7.88. Көлемі 126 бет.
Таралымы 300 дана

«SKY systems» ЖК, 100017
ҚР, Қарағанды қаласы, Мұстафин к-сі 2/1